

ART YA KAJENO BAKENG SA AFRIKA BORWA

ART BOIMANA

& BOPHELO BO BOTLE BA BASADI

Mang kapa mang ya nang le HIV

o hloka kalafo ya HIV

– e bitswang pheko ya

antiretroviral, ART kapa di-ARV

JULY 2020

NA BATHO BA NANG LE TSHWAETSO

YA HIV BA KA BA LE BANA BA

SENG TSHWAETSO YA HIV?

A black and white photograph of a woman with a headband, smiling. She is wearing a t-shirt with the words "HIV POSITIVE" printed on it. A white speech bubble with a black exclamation mark is positioned to her right.

E!

ART e sireletsa lesea
la hao hore le se
tshwaetswe ke
HIV nakong
ya boimana,
pelehi le ho
nyantsha.

Bua le mooki
kapa ngaka
ya hao ka
yona.

NA KALAFU E A TSHWANA

BAKENG SA BASADI BA

BAIMANA LE BATHO BA NANG

LE TSHWAETSO YA HIV?

Melao ya tataiso ya Afrika Borwa jwale e kgothaletsa ART bakeng sa bohle ba nang le tswhaetso ya HIV, ho sa natse palo ya bona ya CD4 kapa tekanyo ya tshwaetso ya kokwanahloko.

Sena se kenyeletsa basadi ba baimana le basadi ba lakatsang ho ima.

Ho na le dintho tse mmalwa tsa tlatsetso tse batlang ho nkellwa hloohong ha ho qalwa ho sebediswa ART.

DI-ARV TSE NTJHA BAKENG

SA AFRIKA BORWA

Re fetola kgetho ya rona ya pele ya ART.

Ka tlwaelo ART ke di-ARV tse tharo ka hara pilisi e le nngwe – e bitswang motswako wa tekanyo e sa fetoheng.

Motswako o motjha wa di-ARV
e ilo ba: tenofovir, lamivudine
le dolutegravir. Motswako ona
ka nako e nngwe o bitswa TLD.

Motswako wa kgetho ya pele
wa kgale o ne o thehilwe
hodima sethethefatsi se
bitswang efavirenz.

Bakeng sa
tlhahisoleseding
e eketsehileng
mabapi le TLD,
bala bukana ya
“Hpo qala ART”.

DOLUTEGRAVIR

& BOIMANA

Motswako
wa kgetho ya
pele o thehilwe
hodima ARV
e bitswang
dolutegravir.

Ho ka nna ha eba le kotsi
e kgolwanyane ho lesea
le esong ho hlahe leo
mma lona a imang a ntse
a nwa dolutegravir.

Phuputso e nngwe e fumane sekgahla se phahameng sa mafokodi tjhupung eo boko ba lesea bo thehwang ho yona ho feta tlwaelong ho masea ao bomma ona ba immeng ba sebedisa dolutegravir.

Ha bohlokwa, sena e bile PELE masea a emolwa. Basadi ba qadileng ho nwa dolutegravir ka mora boimana ha ba ka ba bontsha mathata.

Le ha ho le jwalo, sena e bile feela ho hlaha phuputsong e le nngwe mme e ka nna ya ba se iketsahalletse feela tjena.

BOFOKODI TJHUPUNG EO BOKO

BA LESEA BO THEHWANG

HO YONA KE ENG?

Tjhupu eo boko ba lesea bo thehwang ho yona leseeng le ntseng le hola ke se fetohang boko, mokolla, lehata le mokokotlo.

Tjhupu eo boko ba lesea bo thehwang ho yona e kwaleha matsatsing a pele a 28 a boimana – mona ke pele basadi ba bangata ba tseba hore ba imme.

Haeba e sa kwalehe ka lebaka le itseng, lesea le ka nna la ba le bofokodi tjhupung eo boko ba lesea bo thehwang ho yona.

Mafokodi tjhupung
eo boko ba lesea
bo thehwang ho
yona a fapana, ho
tloha ho a manyane a
rarollehang ha bonolo,
ho isa a etsang ho se
itekanele mmeleng
ho matla ho
esita le lefu.

Ka hoo, kotsi
ena e shejwa ka
botebo haholo
ke lefapha la
tsa bophelo bo
botle, basebetsi
ba tsa bophelo bo
botle le bakudi.

**NA BASADI BA NANG
LE TSHWAETSO YA
HIV BA KA KGONA HO
NWA DOLUTEGRAVIR
KA POLOKEHO?**

E*

Empa ba nkella dintho tse mmalwa hloohong.

* Basadi bohle ba nang le tshwaetso ya HIV ba lokelwa ho bolellwa ka mekgwa e meng e ka ba thusang ho kgetha motswako wa ART o loketseng le mosebeletsi wa bona wa tsa bophelo bo botle.

HO KA E TSAHALA ENG

HAEBA KE SE KE IMME?

Haeba o sentse o
imme hape o nwa
ART e thehilweng
hodima dolutegravir,
o tla kgothaletswa ho
tswela pele ka yona.

Haeba o eso ime hape
o eso qale ka ART,
o tla kgothaletswa
motswako o thehilweng
hodima efavirenz.

HO KA ETSAHALA ENG HAEBA

KE SA BATLE HO IMA?

Haeba o sa lakatse ho ima, hape o sa sebedise sethibelapelehi se sebetsang hantle, o tla kgothaletswa motswako o thehilweng hodima dolutegravir.

Sethibelapelehi se sebetsang hantle se bolela mokgwa wa kajeno: dikgohlopo, dipilisi, sepeite, sethibelapelehi se kenngwang ka hare ho mmele kapa ho kgaola/kwala ditho tsa pelehi.

HO KA ETSAHALA ENG

HAEBA KE BATLA HO IMA?

Haeba o rera ho ima o tla kgothaletswa motswako o thehilweng hodima efavirenz.

ETSA BONNETE BA HORE O KGOTSOFETSE KA QETO YA HAO

Ho rera boimana ho tshwana haholo ho sa natse hore ha o na tshwaetso ya HIV kapa o na le yona.

Haeba o fumanwe o na le tshwaetso ya HIV nakong ya boimana, o ka nna wa hloka tshehetso ho feta ho qala ART.

ITLHOKOMELE

Bophelo boo e leng
ba hao bo botle le
kalafo eo e leng ya
hao ya HIV ke tsa
bohlokwa ka ho
fetisisa tseo o
ka di nkellang
hloohong ho
netefatsa lesea
le phetseng
hantle.

UTLWISISA DIKGETHO

TSA HAO

Etsa bonnete ba hore o utlwisisa dikgetho tsa hao – ho kenyeletsa ho sheba tlhahisoleseding e kang bukana yona ena.

Etsa bonnete ba hore basebeletsi ba hao ba tsa bophelo bo botle ba buisana le wena ka ditkgetho tsa hao le ho hlompha qeto ya hao.

Tlhahisoleseding e eketsehileng

O ka kgona ho fumana
tlhahisoleseding e eketsehileng (kapa
botsa dipotso mabapi le kalafo)
maqhepheng ana a inthanete:

www.tac.org.za & www.i-base.info

